

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение

Хорум-Дагская средняя общеобразовательная школа

Рассмотрено,
на заседании ШМО

Протокол № 1 от 31.08. 2023г

Рук-ль ШМО Монгуш И.Р. / Монгуш И.Р.

Согласовано

зам.дир по УВР

Монгуш И.Р. /Монгуш И.Р./

« 31 » 08. 2023г

Утверждаю
приказом директора школы
№ 1 от 31.08.2023г
/Ооржак Р.Э.

Рабочая программа
учебного предмета
литературлуг номчулга
2023 – 2024 учебный год

3 класс

Учитель: Баазан Людмила Сонай-ооловна

Хорум-Даг 2023 г

Ажылчын программа
литературлуг номчулга
3 класс
(Автору: Л.С.Кара-оол)
неделяда 2 шак (68 шак)

3-кү класстың «Литературлуг номчулга» эртеминге тургускан ажылчын программаны Россия Федерациязының «Россияның Школазы» деп өөредилге-методиктиг бөлүккө, Тыва Республиканың ниити өөредилгезиниң эге школага 1- 4 класстарга тыва дыл болгаш номчулга талазы-биле күрүне стандарттарынга дүүштүр, 2011 чылдың Э. Д. Ондарның 2- 4 класстарга номчулга программасынга болгаш 2013 чылда үндүргени 3-кү класстарның Л.С.Кара-оолдун «Литературлуг номчулга» номунга даянып тургускан. Бо ажылчын программа эге школаның Федералдыг күрүне стандарттарының сорулгаларын чедип алырынче уланган.

Номчулгага чылда 68 шак көрдүнүп турар, неделяда 2 шакка санаттынган. Класстан дашкаар номчулганы 1 улдуңда-ла 1 шак кылдыр кириген. Бир чылда көрдүнген 68 өөредилге шагын улдуң аайы-биле чижек хуваалдазы :

Бирги улдуңда- 18 шак
Ийиги улдуңда- 14 шак
Үшкү улдуңда- 20 шак
Дөрткү улдуңда- 16 шак.

Ажылчын программада кирип турар номчулганың тематиказы кол программада кирип турар чыл дургузунда өөредир темаларның бөлүктөр аайы-биле чижек хуваалдазынга дүгжүп турар:

№	Темалар	Шактар хуваалдазы	
		Класска номчулга	Класстан дашкаар номчулга
1	Экии, «Литературлуг номчулга!» Чугаа сайзырадылгасы. Чогаадыг.	2 1	
2	Тыва-мээң төрөөн черим.	7	1
3	Күс дүшкен. Чугаа сайзырадылгасы. Эдертиг.	6 1	
4	Улустуң аас чогаалы.	7	1
5	Кыш дүшкен. Чугаа сайзырадылгасы. Чогаадыг	5 1	
6	Тыва чоннуң чаагай чаңчылдары.	4	1
7	Школа. Эп-найырал. Өг-бүлө. Чугаа сайзырадылгасы. Эдертиг.	5 1	
8	Февраль 23- Ада- чурт камгалакчыларының хүнү.	1	
9	Март 8-Бүгү делегейниң херээженнер хүнү. Чугаа сайзырадылгасы. Чогаадыг.	2 1	
10	Амыдырал болгаш күш-ажыл.	6	
11	Апрель 12- Космонавтика хүнү.	1	
12	Час дүшкен.	4	1
13	Бойдус. Экология. Кадыкшыл.	5	
14	Каас чай, чедип кел!	1	
15	Май 1-Частың болгаш күш-ажылдың байырлалы.	1	

16	Май 9-Тиилелге хүнү.	1	
17	Чыл иштинде өөрөнгөн чүүлдерин катаптаары.	1	

Бо бердинген чижек тематикаларга хамаарыштыр номчуур ужурулг чогаалдар иштинден уруглар төрөөн чериниң, долгандыр турар хүрээлелдиң; эш-өөр болгаш үе-чергелериниң, оларның чуртталгазының, оюн-тоглаазының, ужураалдарының; бойдус болгаш ооң камгалалының; тыва чоннуң чаагай чаңчылдарының; төрөөн чуртунун төөгүзүндөн барымдааларының (дээш оон-даа ыңай) дугайында билиглерни шиңгээди алырлар. «Солун ужураалдар» деп бөлүктө чогаалдарны класстан дашкаар немелде болгаш бот-номчулгага ажыглап болур.

Эге школаның 2- 4 класстарына чечен чогаал курузунун утказы «Төрөөн чугаа» номнарының дузазы-биле илереттинер болгаш боттаныр.

Чечен чогаал номчулгазы деп курузунун ниити тайылбыры

Номчулга кичээлдери дээрге эге школада өөренип турар кол эртемнерниң бирээзи деп санаттынып турар. Ол уругларның шын медреселдиг номчулгазын болгаш сөзүглел-биле ажылдап билирин, уран-чечен номчулгага сонургалын оттуруп, уругнун ниити сайзыралынче, эстетиктиг болгаш мөзү-шынар кижизидилгезинче кичээнгейни угландырып турар.

Чечен чогаал номчулгазы деп курузун чедишкинниг өөренип алыр болза, ол эге школаның өске-даа эртемнериниң түннелдерин хандыра. Эге школага чечен чогаал номчулгазының программазы уругларның аас болгаш бижимел чугаазын сайзырадырынче кол кичээнгейни угландырып турар. Ооң иштинде бир онзагай черни өөреникчилерниң шын чугаалап өөредириниң кол хевири (аргазы) - номчулганың чаңчылдарын хевирлээри болгаш ону сайзырадырынче угланган ажылдарны чорудары ээлеп турар.

Бердинген курс дараазында сорулгаларны чедип алырынче угланган:

- ыткыр (дыңналдыр) номчуурунун хевиринден эгелээш, ханы, медреселдиг иштинде номчуурун, литературлуг шын адаашкын езугаар болгаш рольдар аайы-биле аянынг номчууру; номчаан чогаалының утказын сайгарып, ында кол чүүлдү илередип, оон чогуур түннелдер кылыры, номчаан сөзүглелдерин кезектерге чарып, оларга тус-тузунда ат тыварына, абзац дузазы-биле план тургузарына, номчаан чүүлүнүн утказын делгеренгей (долу) азы допчу кылдыр чугаалап өөрениринге чаңчыктырар;
- уругларны бичиизинден эгелеп коллективтиг езуга, бот-боттарына негелделиг, шынчы, ак сеткилдиг, быжыг туруштуг, эрес-дидим болурунга, мөзүлүг аажы-чаңга, күш-ажылга кижизидер;
- уругларның ном-биле ажылдап, оон билиг тыварына номну үргүлчү номчуурунга негелделиг, чечен чогаалга сундулуг, уран сөстүн тургузукчулары - чогаалчыларның чогаадыкчы ажыл-херектеринге сонургалдыг болурун чедип алыр;
- хемчээл, утка, тематика, жанр талазы-биле аңгы-аңгы чогаалдарны ханы, шын билиндирер;
- уругларның чугаазын сайзырадыр болгаш оларга чугаалап, номчуп, дыңнап билириниң база сөзүглелдерниң аңгы-аңгы хевирлерин сайгарып шыдаптарының чаңчылдарын шиңгээттирер;
- уругларның өөрөнгөн чогаалдарының утказын, ооң маадырларының хөделиишкннерин, чорук-херектерин ханы шиңгээди ап, аңаа хамаарыштыр чогуур үнелелди берип, боттарының сагыш-сеткилин хайныышкынны-биле илередип шыдаарының, чечен чогаалды долузу-биле шиңгээди алырына аргаларын сайзырадыр;
- чечен чогаалдың уран чурумалдыг дылын, омур-хевир тургузарына аян киирер аргаларын сеткип билер кылдыр уругларны өөредир; оларны боданыр аргаларын болгаш чогаадыкчы бодалын сайзырадыр;

- шүлүк чогаалын кичээнгейлиг дыңнап билириниң аргаларын сайзыратпышаан, оон уран сөзүн чарашсынар болгаш ханы шиңгээдип алырының дуржулгазын мөөңнөп, аңаа уран-чечен хөөннүг болгаш сонугалдыг болурун кижизидер;
- долгандыр турар хүрээлел болгаш бойдус дугайында уругларның боттуг бодалдарын сайзырадып, ону шын угап болгаш медресеп билириниң дуржулгазын байыдар;

Номчулганы эге школаның өөрөдиге эртеми кылдыр кириген болганда, ол чүгле өөрөдиге эвес, а кижизидиге сорулгаларны шиитпирлээр улуг ужур уткалыг. Хар – назынынга дүгжүп турар уран-чечен чогаалдар-биле таныжылганың мөзү-бүдүш болгаш эстетиктиг ужур-утказы уругларның миниишкиннеринге, угаан-медреселинге болгаш номчукчунуң тура-соруунга салдарлыг, национал болгаш бүгү кижиге төрөлгөтөнүнүн үнелиг чүүлдеринге тааржыр хууда шынарларның хевирлеттинеринге дузалаар. Өөреникчилериниң моральдыг нормаларже уг-шиин тып билири, оларның боттарының черектери биле культурлуг кижиниң аажы-чаңының этиктиг принциптеринге хамаарыштырып билирин сайзырадыр; эки сеткилдиг кады ажылдажылганың чаңчылдарын кижизидер. Чечен чогаал номчулганы деп курсту шиңгээдип ап турар үедэ эге школаның өөреникчилериниң коммуникативтиг культуразының деңнели бедир: диалогтар тургузар билиглери; бодунуң үзел-бодалын дамчыдып билири; бердинген чугааларның сорулгаларының аайы-биле монологтарны тургузуп билири; сөзүглелдериниң аңгы-аңгы хевирлери-биле ажылдап билири; номнуң тайылбыр аппарады-биле бот ажылдап билири; словарьлардан, справочниктерден, энциклопедиялардан чогуур ужурлуг медээлерни тып билири хевирлеттинер.

Номчулга кичээлдеринге өөреникчи бодун шыырак билиглиг номчукчу мен деп чүүлдү билип алырынга дузалап турар номчукчунуң харыылап билир айтырыглары хевирлеттинер. Билиглиг номчукчу үргүлчү ном номчуурунга, сөзүглел-биле ажылдаарының аргаларын болгаш номчулганың техниказын, номчаан болгаш дыңнаан чогаалдарының утказын билип алырынга, номнарда бар билиглерни боттары тып болгаш үнелеп билиринче чүткүлдүг болур.

Бердинген курс уругларның чечен чогаалдарны номчуурунче сонугалын бедидер. Чечен чогаал эртеминге хамаарыштыр 3-4 класстарга дараазында бөдүүн билиглер-биле база таныштырып болур: автор дугайында бөдүүн дыңнадыглар, номчаан чогаалының жанры, темазы, улустуң аас чогаалының бичии жанрлары – тывызыктар, үлегер домактар, дүрген-чугаалар, янзы-бүрү тывызыктыг бодалгалар дээш оон-даа өске.

Чечен чогаал номчуп, чечен овор-хевирлер-биле танышкан тудум, уругларның ниити сайзыралы, чүвени угап, медресеп билири, сагыш-сеткилдин бодалдары улам делгемчиир, ханылаар, байлакшыыр. Авторнуң сөзүглелинге дүүштүр уругларның аас-биле харыылары, чечен овор-хевиринге хамаарыштыр билип алган бүгү-ле ажыктыг чүүлдери- оларның чечен чогаалды шиңгээдип ап турарының черечизи болур.

3 - кү класстың «Литературлуг номчулга» эртеминге тургускан чижек ажылчын программа *чечен-эстетиктиг болгаш литература шинчилелдиг* принциптерге үндезилеттингеш, «Литературлуг номчулга» номнарының тургузуун болгаш утказын тодарадыр. Оон аңгыда чижек программада чаа федералдыг күрүне стандарттарының негелделерин езугаар уругларның номчулгага хамаарышкан билииниң деңнелдери, номчулга кичээлериниң сорулгалары, өөрөдириниң чамдык аргалары, планнатынган түңнелдери, чижек хыналда ажылдары кирген.

Номчулгага болгаш чугаа сайзырадылганың өөреникчилериниң билир ужурлуг кол билиглери, мергежилдери болгаш чаңчылдары

3-кү классты доозуп тургаш, өөреникчилер дараазында чүүлдерни шиңгээдип алган турар.

Номчулганын чаңчылдары:

2-ги класска алган билиглерин улам ханыладыр болгаш быжыглаар.

Утка болгаш дыл-домааның талазы-биле чедингир сөзүглелди пауза, интонация болгаш номчулганың темпизин барымдаалап шын, медреселдиг, аянныг номчууру.

Номчулга үезинде нарын сөстөрнү, ылаңгыя кылыг сөстөрнү, чүве аттарын, утка талазы-биле тудуш холбаалыг сөстөрнү (чүве ады – биле эдеренчи, демдек ады – биле чүве адынын каттышканы) бот – боттарындан адырбайн, тудуштуруп номчууру. Сөзүглелде чугула утка илередир сөстү ылгап билири. Баштай иштинде номчааш, оон соонда аяңныг, ыткыр номчууру. Диалогту аяңныг рольдап номчууру. Иштинде оожум болгаш шилилгелиг номчулганың аргаларын шингээди алганы. Номчулганың темпизин сагып шыдаары. Таныш эвес сөзүглелди номчуурунун дүргени 1 минутада 65-70 хире сөс.

Сөзүглел-биле ажыл. Сөзүглелдин кезектерин чогаалда болуушкуннарның дес дараалашкаан болгаш утка талазы-биле харылзааларын тодарадып билир.

Улуг эвес сөзүглелди аңгы-аңгы кезектерге чарып, кезек бүрүзүңге ат (эге) чогаадыры; башкының дузазы-биле сөзүглелдин планын тургузары.

Номчаан чүүлүнүн утказын делгередир болгаш кысказы-биле допчулап чугаалаары. Чогаалдың кол бодалын илередип, боттарының сөстери-биле ону бадыткаары. Чогаалдың киржикчилеринин чугаазын барымдаалап, оларга үнелел бээри.

Болуушкуннун чылдагаанын тайылбырлап шыдаары. Хайгаараан, көргөн-билген чүүлдеринин дугайында, башкының дузазы-биле сайгарган чуруктарга хамаарыштыр кыска чугаалар тургузары.

Делгеренгей болгаш кыска план езугаар номчаан чүүлүнүн утказын дес-дараалаштыр үшкү арындан чугаалап билири. Сөзүглелде билидинмес болгаш чаа сөстөрнү, сөстүн чамдык уран аргаларын боттарының билир шаа-биле тайылбырлап шыдаары.

Чогаалдың кол темазыңга, кол утказыңга, идеязыңга хамаарышкан монологтарны (үзүндүлөр, абзацтар) дыңналдыр номчууру, доктаадып алыры. Чогаалдың маадырларының бирээзинин өмүнээзинден делгеренгей азы допчу чугаа кылып билири. Аас чогаалдарының болгаш чечен чогаалдың хевирлери-биле (жанрлар) практиктиг таныжылга. Басня, оон онзагай талазы.

3-кү класстың өөреникчилеринин шингээди алыр билиглери:

- медреселдиг-биле шын номчуп, бижип болгаш чугаалаарыңга өөренир;
- төрөөн дыл болгаш литература талазы-биле эге билиглери алыр;
- ном ажыглаарыңга чаңчыгар болгаш дылга сонургалы, номчулгага болгаш билиглерже чүткүлү хайныгар;
- мораль болгаш эстетика талазы-биле кижизитинер;
- өөренип турар чүүлдерин сайгарып, бөлүктөп, деңнеп, түңнеп билиринге, оларның иштинден кол болгаш чугула чүүлдерни тып, тайылбырлаарыңга чаңчыгар.

3-кү классты доозуп тура номчулга программанын шингээди алганының планнаттыңан түңнелдери

Личностуг (личностные результаты)

Өөреникчилер чүнү билир үжүрлүгүл:

- өөредилгениң чедишкинниг болурунун чылдагаанын тып билири;
- бодунун ажылын түңнеп, үнелеп билири;
- бодунун төрөөн чуртунга болгаш чонунга, оон амыдырал-чуртталгазының хамаарылгазын шингээди алыры;
- өске чоннарның ниити мөзү-шынарының, моральдыг нормаларының талаларын билип алыры;
- бодунун-даа, өске чоннун кижилеринин кылган эки, багай талаларының уг-шиин тып билири;
- моральдыг нормаларга болгаш этиктиг негелделерге дүүштүр аажы-чаңын таарыштырары;
- өске кижилерниң сагыш-сеткилин, ишти-хөңүн билири болгаш олар-биле кады сагыш-човаары;

- уран-чечен культура-биле таныжып тура эстетиктиг овор –хевирлерниң кижизиттинери;
- өөрөдигеже, эртем-билигже чүткүлдүү;

Өөреникчилер чүнү билип алырыл:

- долгандыр турар бойдуска хумагалыг, камныг, ынак болуру;
- аажы- чаңы моральдыг мөзү – шынарга, ужур-чурумга чагыртыры;
- өске чоннарның хамаатыларынга дең хамаарылгалыг болуру.

Предметтиг (предметные результаты)

(Раздел «Виды речевой и читательской деятельности»)

Номчулга болгаш чугаа сайзырадылгасы

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- утка болгаш дыл-домааның талазы-биле чедингир сөзүглелди пауза, интонация болгаш номчулганың темпизин барымдаалап шын, медреселдиг, аянның номчууру;
- таныш эвес сөзүглелди номчуурунун дүргени 1 минутада 65 – 70 хире сөс;
- чогаалдың адынга болгаш аңаа чураан чуруктарга даянып алгаш, чогаалдың кол уткасын тодарадып билири;
- чогаалдың темазынга, кол утказынга, идеязынга хамаарышкан монологтарны (үзүндүлери, абзацтарны) дыңналдыр номчууру, доктаадып алыры;
- сөзүглелдин кезектерин чогаалда болушкуннарның дес-дараалашкаан болгаш утка талазы-биле харылзааларын тодарадып билири;
- улуг эвес сөзүглелди аңгы-аңгы кезектерге чарып, кезек бүрүзүнге ат (эге) чогаадыры; башкының дузазы-биле сөзүглелдин планын тургузары база сөзүглелге болгаш оң кезектеринге хамаарышкан айтырыгларны тургузуп билири;
- номчаан чүүлүнүн уткасын делгередир болгаш кысказы-биле допчулап чугаалаары;
- уруглар библиотеказында бар номнар-биле, алфавиттиг каталог аайы-биле номнарны тып билири;
- номчаан номнарының кыска тайылбырын тургузуп билири; справочниктер, энциклопедиялар болгаш уругларның периодиктиг журналдары- биле ажылдап билири;
- чогаалдың кол маадырларының чугаазын, чүнү кылып турарын барымдаалап оларга үнелел бээри;

Өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары:

- номчаан чогаалынга хамаарышкан бодунун үзел-бодалын бодунун сөстери-биле аас болгаш бижимел хевирге дамчыдып билири;
- номчаан чогаалының эстетиктиг болгаш мөзү-шынар талазы-биле бодунун бодалдарын чугаалап билири;
- номчаан чогаалының кол маадырларынга болгаш чогаалды бижээн авторнун позициязынга хамаарыштыр бодунун үзел – бодалын бодунун сөстери-биле аас болгаш бижимел хевирге дамчыдып билири;
- дөмей сөзүглелдерни болгаш айтырыгларга харыыларны бижимел хевирге тургузуп билири;

Чогаадыкчы ажылдар (Раздел «Творческая деятельность»)

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- диалогту аянның рольдап номчууру;
- план езугаар сөзүглелди тургузуп билири;
- хайгааралдың туннелинде бижимел чугааның хевирлерин (тодарадып бижири, угаап-бодаар), болган болушкуннунчулдагаанын тодарадып тургаш, чугааларны тургузуп билири;
- бердинген тема езугаар чогаадыгларны, номчаан номунга, көргөн кинозунга, теледамчыдылгага, сөзүглелдерниң үзүндүлеринге үнелээшкinnerни бижири билири;
- номчаан чугаазынга шиижиткен көргүзүглерге киржири, шээжи-биле доктаадып алган шүлүктерин, чогаалдың үзүндүлерин аянның номчуп билири;
- бердинген чуруктар езугаар чогаадыгларны тургузуп чогаадып билири.

Өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары:

- чогаалдың маадырларының бирээзиниң өмүнээзинден делгеренгей азы допчу чугаа кылып билири; чугааның сюжедин болгаш кол маадырларының болуушкуннарын улаштыр чогаадыры;
- номчаан чогаалдарына чуруктарны чуруп билири;
- бөлүк- биле ажылдап тура сценарийни болгаш проектилерни тургузуп билири;

(Раздел «Литературоведческая пропедевтика»)

Литература эртемине баштайгы өөредилге

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билигдери:

- сөзүглелде чугула утка илередир сөстү ылгап билири; баштай иштинде номчааш, ооң соонда аянныг ыткыр номчууру;
- аас чогаалдарынын болгаш чечен чогаалдарынын хевирлери-биле (жанрлар) практиктиг таныжылга; басня, ооң онзагай талалары- биле таныжары;
- авторнуң, кол маадырларның сөзүн, пейзажтын, маадырларның хевир дүрзүзүн, оларның чүнү кылып турарын, амыдырал-чуртталгазын тодарадып ылгап билири;
- авторнуң кол маадырларга хамаарылгазын тодарадып, чугаалап билири;
- жанрларны деңнеп тургаш ылгап билири (тоол – басня, тоол – тоолчургу чугаа, - тоол – чечен чугаа о. ө.);

Өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары:

- аянныг уран номчулганың аргаларын (деңнелге, диригжидилге, метафора) ажыглап тургаш, сөзүглелдерниң анализин кылып өөренири;
- аналогия езугаар, аянныг уран номчулганың аргаларын (деңнелге, диригжидилге, метафора) ажыглап тургаш сөзүглелдерни, шүлүктөрни чогаадып тургузуп өөренири.

Метапредметтиг (метапредметные результаты)

Регулятивтиг (Регулятивные)

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билигдери:

- бодунуң кылыр ужурлуг ажылын планап болгаш салып алган сорулгалары-биле оларны дүүштүрүп билири;
- чаа өөрөнгөн уран – чечен чугаада башкының айтып кааны езугаар чүнү кылырын сагыыры;
- өөредиглиг кылдыныгларны аас болгаш бижимел хевирге кылып билири;
- болуушкун төнчүзүндө , ооң түңнелдерин анализтеп болгаш демдээн салган соонда эдилгелерни кылып билири;

Өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары:

- башкы-биле демниг ажылдажышкын үезинде чечен чогаалды өөренип шингээдип алырда чаа-чаа сорулгаларны салып билири;
- кылган ажылдарын ажыл үезинде болгаш ажыл соонда шын кылып турарын бот сайгарып шинчилеп билири;
- бодунуң номчулга ажылын планап билири.

Билип алыышкын (Познавательные)

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билигдери:

- херек билиглерни словарьларны ажыглап тургаш тып билири;
- чогаалдарны болгаш ооң кол маадырларын деңнеп болгаш үнелел барымдаазын езугаар аңгылап билири;
- чогаалдың кол маадырларының сөстери, сагыш- сеткили, кылып турар чүүлдерин, аразында харылзааларын шингээдип алыры.

Өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары:

- херек билиглерни библиотекалардан, өөредиглиг литературадан болгаш Интернеттен тып билири;
- амыдыралдың болуушкуннарын, чечен чогаалдын хевирлерин, кол маадырларын деңнеп болгаш аңгылап билири;

- чогаалды сайгарып турар үеде болгаш бодунуң амыдыралыңга даянып алгаш чылдагаан айтып турар харылзааларны, логиктиг угаан- бодалын аас болгаш бижимел хевирге шын тургузуп билири;
- бердинген статья-биле ажылдап билири (статьяның кол бодалын тодарадып, планын тургузары).

Коммуникативтиг (Коммуникативные)

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- бөлүккө ажылдап өөренири; бодунуң бодалындан аңгыда эжиниң үзел-бодалын база дыңнап үнелеп билири;
- түннел үндүрерде бодунуң бодалын тайылбырлап билири болгаш эшөөоруннун үзел-бодалы- биле деңнештирип билири;
- эжинге херек медээни шын тода дамчыдып билири;
- демниг ажыл үезинде эжинге дузаны чедирери, бот-боттарын хынажып билири;
- диалог чугааны чорудуп билири;
- салдынган сорулгаларны чедип алырда чугааны шын тургузуп билири;

Өөреникчилерниң өөренип алыр аргалары:

- салып алган сорулгаларны чедип алырда, өске кижилерниң үзел-бодалдарын база дыңнап билири;
- бөлүк-биле ажыл үезинде чогуур айтырыгларны салып билири.

Календарь-тематиктиг план Литературлуг номчулга 3 класс

№	Эрттирер хуннери		Шагы	Кичээлдин темазы
	план	факт		
1	04.09		1ш	Экии литературлуг номчулга. Тыва черге йөрээл. Е Танова.
2	07.09		1ш	Тывызыктар. Улегер домактар. Оюн удээн чугаалар. Узун тыныш.
3	11.09		1ш	Улустун аас чогаалы. Тывызыктар, улугер домактар, узун тыныш.
4	14.09		1ш	Кичээл проект «Улустун аас чогаалы»
5	19.09		1ш	Ооренип оорен. С. Сүрүң-оол. Аккырмаа-биле ийи. Н. Носов. Бодалга бодааным.
6	22.09		1ш	Класстан дашкаар номчулга. Ийи 2. Е. Танова.
7	22.09		1ш	Чылдың велери. Тодуг-догаа күзүмэйни. Ч. Ондар Эдилелдин ээзинде. Тест.
8	25.09		1ш	О. Саган-оол Куску аргага. Э. Кечил-оол. Кайгамчыктыг картошкам.
9	29.09		1ш	Ч. Ондар. Кыштын тыныжы.
10	02.10		1ш	Чугаа сайзырадылгазы. Чурук-биле ажыл. «Алдын кус»
11	06.10		1 ш	Эки кылган ажыл - элп-читпес алдар. Ю. Кюнзегеш. Шартылаа биле кымыскай (басня)
12	09.10		1ш	Ю. Кюнзегеш. Ажыл. О. Сувакпит. Салааларым.
13	13.10		1ш	О. Сувакпит. Арзылаң биле пар. (басня)
14	16.10		1ш	Чугаа сайзырадылгазы. Туннел кичээл. Чогаадыг. «Мергежилди сонуургаар мен»
15	20.10		1ш	Хөктүг ужуралдар. Солун болушкуннар. К-Э. Кудажы. Мыйыт.
16	23.10		1ш	С. Сүрүң-оол. Уутунмас тоорук.
17	09.11		1ш	Бойдустун чажыттары. (3ш) М. Пришвин. Алдын шынаа. С. Комбу. Чогум чүл ол уруглар?
18	11.11		1ш	С. Сурун-оол «Хек»
19	14.11		1ш	Г. Скребицкий. Куштарның медээзи.
20	17.11		1ш	Чылдың велери. Аккыр харлыг кыжым. Б. Хөвөңмей. Кыш. М. Кенин-Лопсан. Кыштын шүлүкчүзү.
21	19.11		1ш	А. Пушкин. Кыш. М. Кенин-Лопсан. Харжыгаш. Л. Чадамба. Соок-Ирей.
22	21.11		1ш	Л. Толстой. Ак кодан»
23	24.11		1 ш	Класстан дашкаар номчулга
24	28.11		1 ш	Бойдуска хумагалыг болуулу. М. Кенин –Лопсан. Өскүс аңгыр.
25	01.12		1ш	Ч. Кара-Күске. Хүрээлелди камгалаңар! О. Сувакпит. Эмнеп алган.
26	05.12		1ш	Чогаадыг.
27	08.12		1ш	Авторлуг тоолдар. С. Пюрбю. Сагынгыр күске.
28	12.12		1ш	С. Маршак. Угаанныг Күскежик
29	15.12		1ш	С. Пюрбю. Кажар диң
30	19.12		1ш	С. Пюрбю. Оптог Чыккылаа.
31	21.12		1ш	Т. Кызыл-оол. Бодаган.

32	25.12		1ш	Т.Кызыл-оол. Багай чаңчыл..
33	12.01		1ш	Класстан дашкаар номчулга
34	16.01		1ш	Төрээн чуртум камгакчылары.Э.Кечил-оол.Шолалатканым.
35	19.01		1ш	Бистиң проективис: бистиңачаларывыс - Ада-чуртувустуң камгалакчылары
36	23.01		1ш	Улус аразындан ие кара чымчак. Б.Хөвөңмей. Ием холу. С.Тока. Ававыс чокта.
37	26.01		1ш	Э.Кечил-оол. Ава сөзүн дыңналаска.
38	30.01		1ш	Чылдыңвелери. Хөглүг чазым. О.Сагаан-оол. Онза ве. Л.Чадамба.часкы тарылга
39	02.02		1ш	Улустуң аас чогаалы. Тоолдар. Чыраа кулун. (Тыва улутуң толу)
40	06.02		1ш	Улустуң аас чогаалы. Тоолдар. Хам бөрү-биле шинчээчи бөрү (Тыва улутуң тоолу)
41	09.02		1ш	Улустуң аас чогаалы. Тоолдар. Хараган бажында дүк (Тыва улутуң тоолу)
42	13.02		1ш	О. Сагаан-оол « Оол биле Кушкаш»
43	16.02		1ш	О.Сагаан-оол. Элик оглу.
44	20.12		1ш	Төөгү болгаш тоолчургу чугаалар. Дуза дилээн адыг. (төөгү чугаа).
45	22.12		1ш	Төөгү болгаш тоолчургу чугаалар. Аскыр дагаа чүге даң бажында алгырар апарганыл?
46	27.12		1ш	Төөгү болгаш тоолчургу чугаалар. Дээлдиген үнү
47	02.03		1ш	Класстан дашкаар номчулга
48	06.03		1ш	Ойнаксанчыг оюннарым Ч. Кара-Күске. Чылгылаар мен. Ч. Кара-Күске. Чунгу.
49	09.03		1ш	А Шююн .Таныжылга.
50	13.03		1ш	Кижиге болуру чажындан. С. Сүрүң-оол. Шериг-оолуң олчазы.
51	16.03		1ш	Ч. Кара-Күске. Алышкылар.
52	20.03		1ш	И. Андреевич Крылов.Чаан болгаш Моська.
53	30.03		1ш	Л.Толстой. Өшкү биле бөрү.
54	03.04		1ш	Өске чоннарның аас чогаалы Ыят чок крокодил (Кхмер тоол)
55	06.04		1ш	Кыргыз улустуң толу. Ийи элчиген.
56	10.04		1ш	Чонум чаагай ёзу чаңчылдары. К-Э. Кудажы. Танды кежии.
57	13.04		1ш	М.Кенин-Лопсан. Муңгашталган балыктар.
58	17.04		1ш	Е.Танова. Артыш.
59	20.04		1ш	Чылдың велери. Чараш чайым.
60	24.04		1ш	Л.Чадамба. Каас ве.
61	27.04		1ш	С.Сүрүң-оол. СЧодураа
62	08.05		1ш	С. А.Сарыг-оол. Чайлагга. Э.Кечил-оол.солун чайым.
63	11.05		1ш	Проект. Мээң ынак чогаалчым.
64	15.05		1ш	Класстан дашкаар номчулга. Тыва эки турачылар.
65	18.05		1ш	Проект. Тыва эки турачылар.
66	22.05		1ш	Проектилерни камгалаары
67	25.05		1ш	Чугаа сайзырадылгасы. Чурук-биле ажыл. «Удапас чай!»
68	29.05		1ш	Чайгы онаалгалар

Ажылчын программаны тургузарда дараазында литератураларны ажыглаан:

- 1- 4 класстарга тыва дыл болгаш номчулга программасы. (Тываның ном үндүрер чери, Кызыл -2000).
- 3-кү класстың Л.С. Кара-оолдуң «Литературлуг номчулга» ному (Тываның ном үндүрер чери, 2002)
- Н. С. Конгар. Класстан дашкаар номчулга ному (Тываның ном үндүрер чери, 2005)
- Э. Д. Ондар Методиктиг сүмелер. Эге школаның 3-кү класының «Төрээн чугаа» ному – биле ажылдаар башкыларга дузаламчы- Кызыл: Тываның ном үндүрер чери, 2003.
- 1 – 4 класска диктантилар болгаш эдертиглер чыындызы.

Шиңгээди алырынга планнаттыг түннелдерни түңнээр чижек даалгалар
Номчулгага берген сөзүглел
Арылар

— Мен аьдым оьткарып каайн, сен хоюнну суггаргаш, дөө дыттар хөлегезинге эккел, оглум — деп, ачазы айбылаан.

Эрен-оол халып-ла каан. Ол аьттыг кижн өттүнүп, адыжы-биле чаязынче алагадай каап, бирде даалыктадып, бирде саяктадып каап чоруп орган. Хоюнга чоокшулап чоруй, сөөскен аразында бир-ле чараш чүве көрүп каан. Лаптуу бөмбүү дег, артында-ла хээленчек борбак куу чүве. Чоокшулап кээп ылавылаарга, арай чемдигир-даа ышкаш болган. «Аа, дыдык боорга ээзи октапкан-дыр» кылдыр бодап, бөмбүктү кургаг сөөскен-биле илбектептер дээн: карак-ла бо, оозу хылырт дээш мыйырлы берген. «Өө-аа» дize-ле –арылар! Сан-түң чок имиңейни-ле берген! Холун көдүрүп, чалданып чытпаже, даш-биле хапкан дег, хаваанга бир чүве чык дээн. Сегирип аары билек, чаагынга база бирээ чым-сырт кылган. Эрен-оол саргыгылаштыр кадалы берген арыны чылча тудупкаш, шаашкактаан молдурга дег, ыдып ыңай-ла болган. Ажыырынга шыдавайн, доңгайып чыдыпкаш, доозунналдыр тепкиленмишаан, ыглап бадырыпкан. Карак чажындан Эрен-оолдуң чаагы улам ажып, кижип эгелээн. Ам кээп оваарнып, ызын тыртып алган. Аарып-ажаан черлерни нугугулап, өңдейиптерге, хойлары үстү берген, чамдыы дагже үнүп бар чораан. «Чангыс-даа башты ышкынмас» деп авачазының сөзүнүң утказын Эрен-оол эки билир. Ынчангаш дегийт-ле тура халаан. Ырап бар чораан хоюн дайгырып чорааш, кыңчыктырбайн дозуп, суггарып алгаш, дыттар хөлегезинге бөлүп, чыттырып алган.

193 сөс

Көк-оол Чамыяң

**3-кү класска чыл төнчүзүндө чорудар хыналда
чижек даалгаларның планнаттынган түңнелдери**

***1-ги «Номчулга болгаш чугаа сайзырадылгасы» деп бөлүктүң
планнаттынган түңнелдери***

Планнаттынган түңнел:

- аңгы-аңгы сөзүглелдерни ыткыр дыңзыг аянныг номчулга, иштинде номчулга болгаш дыңнап турар уеде уткаларын шын медеделдиг билип алыры; оларның онзагай шынарларын (уран-чечен, эртем-популярлыг, тайылбырның), сөзүглелдерниң кол уткаларын болгаш кол маадырларын; утка аайы-биле айтырыгларга харыылап билири; болуушкуннарның чурумун тодарадып билири; номчаан азы дыңнаан өөредиглиг, эртем-популярлыг болгаш уран-чечен сөзүглелдерге айтырыгларны салып билири.

Бердинген түңнелдерниң чедип алырының билии:

- сөзүглелдерниң аңгы-аңгы хевирлериниң шынарларын тодарадыры;
- номчаан азы дыңнаан сөзүглелиниң кол утказын, кол маадырларын, сөзүглелдин утказынга хамаарышкан айтырыгларга харыылап тургаш, болуушкуннарның чурумун тодарадып билири;
- эртем- популярлыг болгаш уран-чечен сөзүглелдерге айтырыгларны салып билири.

2-ги «Чогаадыкчы ажыл» деп бөлүктүң планнаттынган түңнелдери

Планнаттынган түңнел: сөзүглелди рольдап номчууру.

Билген түрар үжүрлүг билиглери:

- сөзүглелден авторнуң болгаш маадырның сөзүн тып билири.
- сөзүглелдин маадырының аажы-чаңын болгаш сагыш-сеткилиниң байдалын көргүскен одуругларны ун аянын сагып тургаш, аянныг номчууру.

***3-кү «Литературлуг пропедевтика» деп бөлүктүң планнаттынган түңнелдери
(литературоведческая пропедевтика)***

Планаттынган түңнел: өөренип турар чүүлдерни сайгарып, бөлүктөп, деңнеп, түңнеп билиринге, оларның иштинден чугула болгаш кол чүүлдерни тып, тайылбырлаарынга өөреникчилерни чаңчыктырар.

Билген түрар үжүрлүг билиглери:

- чогаалдарның жанрын тодарадыры;
- чогаалдың темазын, идеязын тодарадыры;

- аңгы-аңгы чогаалдарны янзы-бүрү барымдааларының(темазын, авторун, жанрын) аайы-биле бөлүктөп өөренири.

3-кү класска чыл төнчүзүндө чорудар хыналда чижек даалгалары

1. *ги бөлүк*

«Номчулга болгаш чугаа сайзырадылгасы» деп бөлүктүн чижек даалгалары
Планнын туннел:

- аңгы-аңгы сөзүглелдерни ыткыр дыңзыг аянныг номчулга, иштинде номчулга болгаш дыңнап турар уеде уткаларын шын медреселдиг билип алыры; оларның онзагай шынарларын (уран-чечен, эртем-популярлыг, тайылбырның), сөзүглелдерниң кол уткаларын болгаш кол маадырларын; утка аайы-биле айтырыгларга харыылап билири; болуушкуннарның чурумун тодарадып билири; номчаан азы дыңнаан өөредиглиг, эртем-популярлыг болгаш уран-чечен сөзүглелдерге айтырыгларны салып билири.

Бердинген түннелдерниң чедип алырының билии

- сөзүглелдерниң аңгы-аңгы хевирлериниң шынарларын тодарадыры;
- номчаан азы дыңнаан сөзүглелиниң кол утказын, кол маадырларын, сөзүглелдин утказынга хамаарышкан айтырыгларга харыылап тургаш, болуушкуннарның чурумун тодарадып билири;
- эртем- популярлыг болгаш уран-чечен сөзүглелдерге айтырыгларны салып билири.

Чижек даалгалар

Даалга №1

Билии: сөзүглелдерниң аңгы-аңгы хевирлериниң тускай шынарларын тодарадыры.

Ортумак деңгелдиг билигннн даалгазы

Сөзүглелди номчааш, айтырыгларга харыыны бээр.

1. Бо чугаа чогаалдың кандыг хевирлеринге хамааржырыл?

а) эртем-популярлыг

в) уран-чечен

б) өөредиглиг

г) тайылбырлыг

Сөзүглелди ажыглап тургаш бодуңнуң харыыңны шынзыдып бижи.

Харыы: _____

Эки шиңгээдин алган билигннн даалгазы

1. Сөзүглелдин үш кол шынарларын айтып турар харыыларны тыпкаш, харыыңны тайылбырлап бижи.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Даалга №2

Билии: номчаан азы дыңнаан сөзүглелиниң кол утказын, кол маадырларын, сөзүглелдин утказынга хамаарышкан айтырыгларга харыылап тургаш, болуушкуннарның чурумун тодарадып билири;

Ортумак деңгелдиг билигннн даалгазы

1. Сөзүглелге аттан бээр.

2. Чугааның кол утказынга тааржыр домакты демдегле.

- а) Эрен-оол хой кадарып чораан.
- б) Арылар Эрен-оолду көрүп каан.
- в) Ачазы хой кадарып чораан.
- г) Эрен-оол арыларны дүвүредипкеш, шактырып алган.

3. Домактарны утказының аайы-биле дугаарла. 1 деп сан бар, 2, 3, 4 деп саннарны салыр.

- а) «Өө-аа» дизе-ле _ арылар!
- б) Лаптуу бөмбүү дег, артында-ла борбак куу чүве. 1
- в) Ынчангаш дегийт-ле тура халаан.
- г) Ам кээп оваарнып, ызын тыртып алган.

Эки шиңгээдин алган билигнің даалгазы

1. Сөзүглелди кезектерге чарар. Кезек бүрүзүңге аттан бээр.

Харыы:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

2. «Чаңгыс-даа башты ышкынмас» деп домакта чүлөрнің дугайында чугаалап турарыл?

- а) хойлар дугайында
- б) арылар дугайында
- в) бөмбүктөр дугайында
- г) сөөскеннер дугайында

Даалга №3.

Билии: өөрөдиглиг, эртем- популярлыг болгаш уран-чечен сөзүглелдерге айтырыгларны салып билири.

Ортумак деңнелдиг билигнің даалгазы

1. Номчаан сөзүглелге айтырыглар тургузуп бижи. Айтырыгларны дараазында сөстөр-биле эгеле.

Кым _____

Чүгө _____

Чүү _____

Эки шиңгээдин алган билигнің даалгазы

1. Номчаан сөзүглелиңге тывызык-айтырыгдан чогааткаш бижи.

2-ги бөлүк

«Чогаадыкчы ажыл» деп бөлүктүн чижек даалгалары

Планнынган түннел: сөзүглелди рольдап номчууру.

Билген турар үжүрлүг билиглери:

- сөзүглелден авторнун болгаш маадырның сөзүн тып билири.
- сөзүглелдин маадырының аажы-чаңын болгаш сагыш-сеткилинин байдалын көргүскен одуругларны ун аянын сагып тургаш, аянның номчууру.

Чижек даалгалар

Даалга № 1

Билген турар үжүрлүг билиглери: сөзүглелден маадырның болгаш авторнун сөстөрүн тывары.

Ортумак деңнелдиг билигнин даалгазы

1. Сөзүглелди эгезинден эгелээш «сылдысчыгашка» чедир номчу. Аянның номчуурунга белеткен.

Эки шиңгээдин алган билигнин даалгазы

1. Сөзүглелден ачазының чугаазын тыпкаш, ушта бижи. Ону аянның номчу.

Даалга № 2.

Билген турар үжүрлүг билиглери: сөзүглелдин маадырының аажы-чаңын болгаш сагыш-сеткилинин байдалын көргүскен одуругларны ун аянын сагып тургаш, аянның номчууру.

Ортумак деңнелдиг билигнин даалгазы

1. Үзүндүден оолдун харыысаалгалыын көргүскен домакты тыпкаш, адаан шый.

Карак чажындан Эрен-оолдун чаагы улам ажып, кижип эгелээн. Ам кээп оваарнып, ызын тыртып алган. Аарып-ажсаан черлерни нугугулап, өндейип кээрге, хойлары үстү берген, чамдыы дагже үнүп бар чораан. «Чаңгыс-даа башты ышкынмас» деп ава-ачазының сөзүнүн утказын Эрен-оол эки билир. Ынчангааш дегийт-ле тура халаан. Ырап бар чораан хоюн дайгырып чорааш, кыңчыктырбайн дозуп, суггарып алгаш, дыттар хөлегезинге бөлүп, чыттырып алган.

2. Адаанда үзүндүден кол маадырның арыларга ызыртып турарын көргүскен одуругларны тыпкаш, кандыг аян-биле ону номчуурун тодараткаш, үн аянын сагып тургаш, номчу.

Холун көдүрүп, чалданып чытпаже, даш-биле хапкан дег, хаваанга бир чүве чык дээн. Сегирип аары билек, чаагынга база бирээ чым-сырт кылган. Эрен-оол саргыгылаштыр кадалы берген арыны чылча тудупкаш, шаашкактаан молдурга дег, ыдып ыңай-ла болган. Ажыырынга шыдавайн, доңгайып чыдыпкаш, доозунналдыр тепкиленмишаан, ыглап бадырыпкан.

Эки шиңгээдин алган билигнин даалгазы

1. Үзүндүнү номчааш, чүнүн дугайында чугаалап турарын тодараткаш, бижи. Ол домакты тыпкаш, аянның номчу.

«Аа, дыдык боорга ээзи октапкан-дыр» кылдыр бодап, бөмбүктү кургаг сөөскөн-биле илбектептер дээн: карак-ла бо, оозу хылырт дээш мыйырлы берген. «Өө-аа» дизе-ле – арылар! Сан-түң чок имиңейни-ле берген!

3-кү бөлүк

«Литературлуг пропедевтика» деп бөлүктүң чижек даалгалары (литературоведческая пропедевтика)

Планаттыңан түңнел: өөренип турар чүүлдерни сайгарып, бөлүктөп, деңнеп, түңнеп билиринге, оларның иштинден чугула болгаш кол чүүлдерни тып, тайылбырлаарыңа өөреникчилерни чаңчыктырар.

Билген турар үжүрлүг билиглери:

- чогаалдарның жанрын тодарадыры;
- чогаалдың темазын, идеясын тодарадыры;
- аңгы-аңгы чогаалдарны янзы-бүрү барымдааларының(темазын, авторун, жанрын) аайы-биле бөлүктөп өөренири.

Чижек даалгалар

Билген турар үжүрлүг билиглери: чогаалдың жанрын тодарадып билири.

Даалга № 1.

Ортумак деңнелдиг билигнің даалгазы

1. Бо чугаа чогаалдың кандыг жанрыңа хамааржырыл? Ханыны демдегле.

а) чечен чугаа

в) шүлүк

б) тоол

г) шии

Эки шиңгээдиң алган билигнің даалгазы

1. Номчаан чогаалдарың (сөзүглелдерің) аразыңдан бо чогаалдың (сөзүглелдің) жанрыңа (хевиринге) дүгжүп турар чогаалдың (сөзүглелдің) адын бижи:

Даалга № 2

Билген турар үжүрлүг билиглери: чогаалдың (сөзүглелдің) темазын тодарадып билири.

Ортумак деңнелдиг билигнің даалгазы

1. Номчаан сөзүглелің кандыг темага хамааржып турарың?

а) Төрээн чурт

в) Ажыл-иш, амыдырал

б) Экология, кадыкшыл

г) Чылдың үелери

Эки шиңгээдиң алган билигнің даалгазы

1. Эрен-оол ышкаш оолдарга чүнү чагыыр сен?

а) Арыларга шактыргаш, эки ыглаар.

б) Дириг амытаннарны эки дүвүредир.

в) Ары бүрүзүңгө бөмбүк-биле өг кылып бээр. ☐

г) Кандыг-даа амытанның оран-савазынга дээп болбас. ☐

2. Автор эң-не кол чүнү чугаалаксааныл?

а) Эрен-оолдун ачазының дугайында ☐

б) тенек оол дугайында ☐

в) хойлар дугайында ☐

г) бойдуска камныг болурунун дугайында ☐

Чижек хыналда даалгаларның шын харыылары

Бөлүктүн дугаары	Даалгалар дугаары	Даалгаларның деңгели	Кезек даалгалары	Шын харыылары	Баллы
1-ги бөлүк	№1	Ортумак билигнің	№1	Б, б.а	2 б
		Эки шиңгээдип алган билигнің	№1	Б.а	3 б
	№2	Ортумак билигнің Эки шиңгээдип алган билигнің	№1	Б.а	1 б
			№2	Г	1 б
			№3	Б-1,а-2,в-3,г-	1 б
			№1	4	5 б
			№2	Б.а	1 б
	№3	Ортумак билигнің Эки шиңгээдип алган билигнің	№1	Б.а	3 б
			№1	Б.а	2 б
2-ги бөлүк	№1	Ортумак билигнің	№1	Б.а	1 б
		Эки шиңгээдип алган билигнің	№1	Б.а	3 б
	№2	Ортумак билигнің Эки шиңгээдип алган билигнің	№1	Б.а	1 б
			№2	Б.а	2 б
			№1	Б.а	3 б
3-кү бөлүк	№1	Ортумак билигнің	№1	А	1 б
		Эки шиңгээдип алган билигнің	№1	Б.а	1 б
	№2	Ортумак билигнің Эки шиңгээдип алган билигнің	№1	В	1 б
			№1	Г	1 б
			№2	Г	1 б

Даалгаларның түннелин үнелээри:

28-32 балл. Эки шиңгээдип алган («5»)

21-27 балл. Эки шиңгээдип алган («4»)

16-20 балл. Шиңгээдип алган («3»)

15 баллдан куду. Шиңгээдип албаан («2»)

Календарь-тематиктиг план Литературлуг номчулга 3 класс (неделяда 2 шак)

№	Эрттирер хуннери		Шагы	Кичээлдин темазы
	план	факт		
1	02.09		1ш	Экии литературлуг номчулга. Тыва черге йөрээл. Е

				Танова.
2	03.09		1ш	Тывызыктар. Улегер домактар. Оюн удээн чугаалар. Узун тыныш.
3	08.09		1ш	Улустун аас чогаалы. Тывызыктар, улугер домактар, узун тыныш.
4	11.09		1ш	Кичээл проект «Улустун аас чогаалы»
5	15.09		1ш	Ооренип оорен. С. Сүрүң-оол. Аккырмаа-биле ийи. Н. Носов. Бодалга бодааным.
6	18.09		1ш	Класстан дашкаар номчулга. Ийи 2. Е. Танова.
7	22.09		1ш	Чылдың велери. Тодуг-догаа күзүмэйни. Ч. Ондар Эдилелдин ээзинде. Тест.
8	25.09		1ш	О. Саган-оол Куску аргага. Э. Кечил-оол. Кайгамчыктыг картошкам.
9	29.09		1ш	Ч Ондар. Кыштын тыныжы.
10	02.10		1ш	Чугаа сайзырадылгазы. Чурук-биле ажыл. «Алдын кус»
11	06.10		1 ш	Эки кылган ажыл - элечитпес алдар. Ю. Кюнзегеш. Шартылаа биле кымыскай (басня)
12	09.10		1ш	Ю. Кюнзегеш. Ажыл. О. Сувакпит. Салааларым.
13	13.10		1ш	О. Сувакпит. Арзылаң биле пар. (басня)
14	16.10		1ш	Чугаа сайзырадылгазы. Туннел кичээл. Чогаадыг. «Мергежилди сонуургаар мен»
15	20.10		1ш	Хөктүг ужуралдар. Солун болуушкуннар. К-Э. Кудажы. Мыйыт.
16	23.10		1ш	С. Сүрүң-оол. Уутунмас тоорук.
17	09.11		1ш	Бойдустун чажыттары. (3ш) М. Пришвин. Алдын шынаа. С. Комбу. Чогум чүл ол уруглар?
18	11.11		1ш	С. Сурун-оол «Хек»
19	14.11		1ш	Г. Скребицкий. Куштарның медээзи.
20	17.11		1ш	Чылдың велери. Аккыр харлыг кыжым. Б. Хөвөңмей. Кыш. М. Кенин-Лопсан. Кыштын шүлүкчүзү.
21	19.11		1ш	А. Пушкин. Кыш. М. Кенин-Лопсан. Харжыгаш. Л. Чадамба. Соок-Ирей.
22	21.11		1ш	Л. Толстой. Ак кодан»
23	24.11		1 ш	Класстан дашкаар номчулга
24	28.11		1 ш	Бойдуска хумагалыг болуулу. М. Кенин –Лопсан. Өскүс аңгыр.
25	01.12		1ш	Ч. Кара-Күске. Хүрээлелди камгалаңар! О. Сувакпит. Эмнеп алган.
26	05.12		1ш	Чогаадыг.
27	08.12		1ш	Авторлуг тоолдар. С. Пюрбю. Сагынгыр күске.
28	12.12		1ш	С. Маршак. Угаанныг Күскежик
29	15.12		1ш	С. Пюрбю. Кажар диң
30	19.12		1ш	С. Пюрбю. Оптук Чыккылаа.
31	21.12		1ш	Т. Кызыл-оол. Бодаган.
32	25.12		1ш	Т. Кызыл-оол. Багай чаңчыл..
33	12.01		1ш	Класстан дашкаар номчулга
34	16.01		1ш	Төрөөн чуртум камгакчылары. Э. Кечил-оол. Шолалатканым.
35	19.01		1ш	Бистиң проективис: бистиң ачаларывыс - Ада-чуртувустун камгалакчылары

36	23.01		1ш	Улус аразындан ие кара чымчак. Б.Хөвөңмей. Ием холу. С.Тока. Ававыс чокта.
37	26.01		1ш	Э.Кечил-оол. Ава сөзүн дыңналаска.
38	30.01		1ш	Чылдыңвелери. Хөглүг чазым. О.Сагаан-оол. Онза ве. Л.Чадамба.часкы тарылга
39	02.02		1ш	Улустуң аас чогаалы. Тоолдар. Чыраа кулун. (Тыва улутуң толу)
40	06.02		1ш	Улустуң аас чогаалы. Тоолдар. Хам бөрү-биле шинчээчи бөрү (Тыва улутуң тоолу)
41	09.02		1ш	Улустуң аас чогаалы. Тоолдар. Хараган бажында дүк (Тыва улутуң тоолу)
42	13.02		1ш	О. Сагаан-оол « Оол биле Кушкаш»
43	16.02		1ш	О.Сагаан-оол. Элик оглу.
44	20.12		1ш	Төөгү болгаш тоолчургу чугаалар. Дуза дилээн адыг. (төөгү чугаа).
45	22.12		1ш	Төөгү болгаш тоолчургу чугаалар. Аскыр дагаа чүге даң бажында алгырар апарганыл?
46	27.12		1ш	Төөгү болгаш тоолчургу чугаалар. Дээлдиген үнү
47	02.03		1ш	Класстан дашкаар номчулга
48	06.03		1ш	Ойнаксанчыг оюннарым Ч. Кара-Күске. Чылгылаар мен. Ч. Кара-Күске. Чуңгу.
49	09.03		1ш	А Шююн .Таныжылга.
50	13.03		1ш	Кижиге болуру чажындан. С. Сүрүң-оол. Шериг-оолуң олчазы.
51	16.03		1ш	Ч. Кара-Күске. Алышкылар.
52	20.03		1ш	И. Андреевич Крылов.Чаан болгаш Моська.
53	30.03		1ш	Л.Толстой. Өшкү биле бөрү.
54	03.04		1ш	Өске чоннарның аас чогаалы Ыят чок крокодил (Кхмер тоол)
55	06.04		1ш	Кыргыз улустуң толу. Ийи элчиген.
56	10.04		1ш	Чонум чаагай ёзу чаңчылдары. К-Э. Кудажы. Таңды кежии.
57	13.04		1ш	М.Кенин-Лопсан. Муңгашталган балыктар.
58	17.04		1ш	Е.Танова. Артыш.
59	20.04		1ш	Чылдың велери. Чараш чайым.
60	24.04		1ш	Л.Чадамба. Каас ве.
61	27.04		1ш	С.Сүрүң-оол. СЧодураа
62	08.05		1ш	С. А.Сарыг-оол. Чайлагга. Э.Кечил-оол.солун чайым.
63	11.05		1ш	Проект. Мээң ынак чогаалчым.
64	15.05		1ш	Класстан дашкаар номчулга. Тыва эки турачылар.
65	18.05		1ш	Проект. Тыва эки турачылар.
66	22.05		1ш	Проектилерни камгалаары
67	25.05		1ш	Чугаа сайзырадылгасы. Чурук-биле ажыл. «Удавас чай!»
68	29.05		1ш	Чайгы онаалгалар